

Оригинални научни рад

ИСТОЧНИК У ТЕМЕЉУ (НАШЕ) НАУКЕ

Ненад Живановић¹, Небојша Ранђеловић¹, Даница Пиршл¹, Ивана Манић²

¹ Факултет спорта и физичког васпитања

² Универзитет у Нишу

УДК 796.01
796.035

САЖЕТАК

Едиктом Константина Великог и градњом Констинопоља, уз поделу Римске империје коју је извршио Теодосије, и све то учињено у четвртном веку после Христа, читавој васељени је показан *Источник*, и његова светлост која осветљава нашу цивилизацију. Та светлост замењује таму, љубављу мржњу, добротом пакост. Источник, како би то рекао песник, помаже души да „затрепери чежњом за вечношћу“ (И.Негришорац). И да сва своја дела усмери у том правцу.

Време које нам је (за)дато да у њему живимо, као и оно које ће тек доћи, указује да нам је Источник (и) сада потребан. Јер наука, која израста у *Науку терора*, у свим својим сегментима, изнедрила је филозофију која каже: *наше* научне чињенице, иако нису проверљиве, морају се са *вером* прихватити. А те „наше научне чињенице“ казују да: нуклеарне пробе нису опасне по људе који живе на тим просторима, да су вакцине обавезне јер штите здравље људи, да је ГМО храна квалитетна и да није штетна по здравље људи, итд. Ако се посумња у њих, или покуша провера њихове тачности скоро је сигурно да ће они који сумњају завршити у затвору или психијатријској установи.

У нашој струци је слично. Физичка вежба није благодатна храна нашем бићу већ роба коју треба продати. Због тога сви, а нарочито рекреативци, морају све да знају о слободним радикалима, нивоима оптерећења, начину исхране; морају да вежбају у одређеним фитнес центрима, да имају своје личне тренере, да користе само одговарајућу спортску опрему; научна истраживања, којима се такође *мора* веровати, говоре о развоју свега и свачега, једино не виде човека испред себе. Човек је за њих потрошач од кога треба да се узме новец.

Зато нам је потребан Источник, да нас подсети: ко смо и чији смо.

Аутор за кореспонденцију
Небојша Ранђеловић
nebojsa@fsfv.ni.ac.rs

Кључне речи: Физичка култура, физичко васпитање, спорт, физичка (спортска) рекреација, наука

УВОД

Време као *исечак бесконачности*, осликано (нашом) културом и цивилизацијом, (за)дато је време и *наш исечак бесконачности*. И свако време и њиме обележена култура и цивилизација, има своје разделнице које га обележавају. Поједине епохе то сведоче.

Ако је рођење Господа Исуса Христа поделило време на време пре његовог рођења и после његовог рођења (ткз. време: пре нове ере и време нове ере), и одделило светлост од таме¹, онда је едиктом Константина Великог и градњом Константинопоља, уз поделу Римске империје коју је извршио Теодосије, и све то учињено у четвртном веку после Христа, читавој васељени показан *Источник*, и његова светлост која осветљава нашу цивилизацију. Та светлост замењује таму, љубављу мржњу, добротом пакост. *Источник*, како би то рекао песник, помаже души да „затрепери чежњом за вечношћу“ (И.Негришорац). И да сва своја дела усмери у том правцу.

И та душа наша, освећена Духом светим, иако је загледана у „*живот будућег века*“ говори и подсећа да смо на земљи и да на њој треба да стојимо часно и поштено. Али, на жалост свих нас, тај вапај душе наше, иако то сви желимо², препокрива технолошки развој својом космичком брзином. Та брзина све људе овога света удаљав од њих самих; од личности која је јединствена и непоновљива, усмерава их ка атомизираним индивидуама; од личности и њеног усмерења ка саборности центрифугалне силе технолошког развоја, и са њим повезаног маркетинга, одвајају их и од њих креирају усамљенике и самодоволне индивидуе. Више нема љубави међу људима, оне исконске и узвишене, усмерене ка другој личности. Постоји само огољени интерес и мисао водила да *циљ оправдава употребу (сваког) средства*, а самим тим и *да нам је све дозвољено*.

Такав тренд се осећа у сваком сегменту живота. И због тога наука није поштеђена таквог односа према научним чињеницама. Све се чешће осећа да

¹ „Све кроз њега постаде, и без њега ништа не постаде што је постало. У њему бјеше живот, и живот бјеше свјетлост људима. И свјетлост свијетли у тами, и тама је не обузе.“ (Јов. 1, 2-5)

² Српски патријарх Павле, који се недавно упокојио (2009.), још једном је подстакао све нас да сагледамо себе изнутра и завиримо у бића наша. Да се то десило свима нама показале су непрегледне колоне људи који су, у потпуном миру, сатима стропљиво чекали да се опросте од свог патријарха, који је својим животом сведочио оно за чим наша душа тежи – живу веру.

је и у науци *све дозвољено*. Циљ који је задат, и новац који се улаже у такве пројекте са унапред утврђеним научним истинама, од научника захтева послушност. А до ње се врло лако долази јер се човек удаљио и од самога себе. Одрекао се духовних вредности ради материјалних. И остао је сам, индивидуа која мисли, и верује, да јој је све дозвољено. Отуда „научне чињенице“ које доказују оно што је против сваке логике, али и самог човека.

Самоувереност у „своје (са)знање“ је недавно исказао и један од водећих физичара света. Славни британски физичар Стивен Хокинг³ је осетио потребу да поново објасни супериорност науке. Наиме, као атеиста, појашњавао је детаље из своје књиге *Кратка историја времена* у којој је говорио о „Уму Бога“, за кога зна да не постоји. А да би научници познавали „Ум Бога“ треба да буде откривен сет научних принципа колоквијално познат као „теорија свега“. И самоуверено додаје, ослањајући се на веру атеисте: „Пре него што смо разумели науку, било је природно да верујемо да је Бог створио универзум, али сада нам наука даје знатно убедљивије објашњење“. Јер, очигледно је, сада *познајемо науку*, и по њему, то је можда крај сазнања.⁴ Или можда, сва остала и будућа сазнања ће потврђивати оно што он мисли.

Од ЦЕРН-а⁵ и тврдње да су његови научни тимови дошли до *божанске честице* и *коначног* решења о постанку универзума, а да се притом не каже да су његови тунели, дуги 27 километара погодни да се одабрана група људи спаси, евентуалне, нуклеарне катастрофе, па преко различитих научних тврдњи које се косе и са здравом логиком⁶, нисмо далеко од *вере* Стивена Хокинга. Прича о *Великом праску* и *бозонских честица* и из њих проистекле самоуверености да су то коначне истине, увукла се и у друге науке и друге врсте научних истраживања. Сва она негирају другачија мишљења и истраживања, и са надменом сигурношћу, која им (до)даје осећај суперниорности у односу на друге, говоре о својој непогрешивости.

³ Видео изјава, објавиле шпанске новине „Ел Мундо“. Према: <http://fakti.org/ti/gloria-mundi/hoking-bog-ne-postoji-nauka-nudi-ubedljivije-objasnjenje-postojanja-univerzuma-nego-crkva>

⁴ О једном другом крају (завршету), „Крају историје“, наслушали смо се пре десетак година. Самоувереност у тврдњу и „спознају“, која је радо коришћена у свакој (не)прилици, врома је брзо спласнула пред временом историјом као хроничарем тог времена.

⁵ ЦЕРН лабораторија је основана 1954. године у доба хладног рата. Њених 27 километара тунела смештено је на територији Швајцарске и Француске, у близини Женеве. Више о овом пројекту, који окупља истраживаче из 21 земље, у: <http://home.web.cern.ch/about>.

⁶ Против сваке здраве памети су, на пример, тврдње научника да нуклеарне пробе нису штетне по околину и људе који живе на тим просторима, као и да генетски модификована храна није штетна, заиста вређају памет.

Овакав осећај непогрешивости (наших) научних чињеница пројектован је циљно, да би се (наше) тврдње безусловно прихватиле. Велика финансијска средства уложена у таква истраживања, и каснији њихов маркетинг, одобравају употребу свих средстава. И та средства се не бирају.

Иста слика и аксиом да (задати) циљ оправдава употребу сваког средства, присутан је и у спорту и физичком васпитању. И овде су различите истине присутне, и различита истраживања се спроводе. Али, врло често се у њима, као и у истинама које претендују да буду научне, не види човек и његова личност, већ интерес – финансијски и неки други (у виду неке друштвене привилегије, статуса, ранга) иза кога такође стоји финансијска награда. И због тога се физичка вежба не види као благодатна храна већ као средство да се дође до (за)датог циља.

МЕТОДЕ

Теоријском анализом и Мета анализом, којом су накнадно анализирани раније добијени резултати, као најприкладнијим методама за овакву врсту истраживања, показало се, између осталог, да постоје метабазе као *логичне грешке (радње) преласка из једне појмовне области у другу*.

Предмет овог истраживања је сагледавање данашњих путева науке (и) у физичком васпитању и спорту, и њен однос према човеку и његовој потреби за физичком вежбом. Из тога је произашао и *циљ* истраживања – да се укаже и покаже на постојање метабаза и у нашој струци, али и преложене (могућа) решења.

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

Наука и научне чињенице

Наука, без обзира како је дефинисали, у свом средишту има истраживање и научну чињеницу као резултат тог истраживања.⁷ Таква чињеница, баш због тога што има префикс „научна“, може и треба да подлеже провери. То подразумева да и други, независни истраживачи, када

⁷ „Систематско и методско истраживање и знање у коме свако тврђење мора бити засновано на довољним и релевантним рационалним разлозима, а њихово важење за предмет на који се односе мора бити потврђено или применљивошћу, или документима и сведочанствима, или експерименталним поступцима који се предузимају према општем методолошком принципу.“ (Мала енциклопедија Просвета, Књ. 2, Просвета, Београд, 1986. стр. 759)

понове презентовану методолошку процедуру, дођу до истих или скоро истих резултата. И то важи за сваку област истраживања. Ако то није могуће или није допуштено, из неког разлога, онда не може да се говори о научној чињеници и научној истини. И управо се у тој проверљивости добијених научних резултата крије снага науке.

Али, и поред овако јасне истине о самој суштини науке, без обзира да ли се ради о природним, друштвеним или медицинским наукама (да се задржимо на овој подели), неолиберални талас развоја који је преовладао светом, увео је, у складу са својом философијом, нова правила и у науци. А она кажу: једном установљена (наша) научна истина не може се више проверавати и доводити у питање. У супротном, сви они (научници) који то учине, из било ког разлога: научне знатижеље или сумње, биће строго санкционисани. Зато „западне демократске“ земље, које сматрају да је њихов цивилизацијски задатак да владају светом, доносе различите законе, манифесте, уредбе, којима то могу да санкционишу.⁸

Међутим, наука не може да се веже законским правилима јер људска мисао то не омогућава, и не може се законским правилима ограничити. До сада, колико је дуго цивилизацијско памћење, то није успело ни једној (чак ни инквизицијски настројеној) групи *властодржаца*. Јер да је то било могуће, човек би и даље живео на Земљи која је једна равна плоча ослоњена на леђа (разних) животиња, и даље се Земља не би окретала око своје осе и била би, сходно Птоломејевом учењу, центар васељене. Али и поред страшне инквизиције и њених инквизитора, људска мисао је, проверавајући дотадашње истине, трагала за новим. Никола Коперник, Галилео Галилеј и многи други, нису се обазирали за прописаним и строгим оквирима који су

⁸ Пре десетак година (2002.) у САД је формирана Комисија за ментално здравље која се позабавила менталним стањем деце. „Испитано“ је 52 милиона ученика и предшколаца, и 6 милиона учитеља и наставника. Наравно, после истраживања неподобни су одстрањени из школа. Али, значајно је рећи да је ово истраживање пратила и допуна *психијатријског манифеста* новим правилима и списковима нових менталних поремећаја (DSM – 5). Тиме је Америчка психијатријска асоцијација заузела челну позицију у *креирању новог човека*, тачније речено – биоробота.

Нови ментални поремећаји, по њима, су следећи:

1. **Orthorexia Nervosa** – „**психички поремећај**“, заокупљеност припремама здраве хране, планирање јеловника, **редовна вежба** и борба против пестицида, хербицида и конзерванаса у тој мери да се особа не осећа добро уколико једе нездраву, калоричну и масну храну.
2. **PAВ (Passive – Aggressive Behavior)** Пасивно – агресивно понашање: понашање којим особа на пасиван начин агресивно опструира неки општедруштвени циљ или улогу.
3. **Organized stalking** (организовано ухођење). *Мисао да вас влада или тајне службе надзиру и прате помоћу технолошких алата*, одсада ће бити повезани са параноидним поремећајем личности.
4. **Поремећај расположења**, сметње у памћењу, поремећај пажње и радне активности.

одређивали до које границе мисао и наука могу да иду. И због тога се наша Земља „ипак окреће“.

Али, и поред тога што се наша Земља „ипак окреће“, **сила** (демократски упакована законским и другом прописима) и **интерес** (оличен у профиту моћних мултинационалних компанија и њима подобним појединцима), све агресивније наступа. У том свом наступу наука се користи да се *њихове истине* прогласе за универзалне и недодирљиве. Тако наука, односно научници који на то пристају у њено име, еволуира у **Науку терора**.⁹ Ова нова „наука терора“, у свим својим сегментима, изнедрила је философију која каже: *наше* научне чињенице, иако нису проверљиве, морају се са **вером** прихватити. А те „наше научне чињенице“ казују да: нуклеарне пробе нису опасне по људе који живе на тим просторима, да су вакцине обавезне јер штите здравље људи, да је ГМО храна квалитетна и да није штетна по здравље људи, да наши лекови нису штетни, итд.¹⁰(6). Ако се посумња у њих, или покуша провера њихове тачности, скоро је сигурно да ће они који сумњају завршити у затвору или психијатријској установи.

И тако долазимо у потпуно апсурдну ситуацију. Наиме, иако је прихваћено да Бог не постоји, и да је „религија опијум за народ“, а сходно томе наука није спојива са религијом, од свих се тражи да се њихове научне чињенице са **вером** прихватају. А *вера* једног човека увек је базирана на религијској основи. И ето нове ситуације: промотери глобализма, иза чије идеологије стоји сопствени интерес, не дозвољавају везу науке и религије, али захтевају да се са **вером** прихватају њихове „научне“ истине. И то под претњом оштрим санкцијама. ***O tempora! O mores!***

Наравно, у оваквом настојању да се (добровољно) прихвати „нова наука терора“, медијска припрема и „маркетинг из заседе“ су неизбежни. Јер

⁹ Приче о: ГМО храни, или Сребреници, или вакцинама, чак и на нивоу приче могу бити кажњиве, а да не говоримо о озбиљним научним истраживањима. Јер, истине које су донете, како кажу, „после научних истраживања“, не могу и не смеју се даље проверавати. Тако се силом моћних неолибералних влада, које су наручиле „научне“ студије са унапред донетом „научном“ истином, успоставља нови поредак који се ослања на Орвелова казивања и предвиђања.

¹⁰ Наводимо, само, два илустративна примера који указују на устоличену недодирљивост моћних мултинационалних фармацеутских институција:

- Танјуг је 26. новембра 2013. године објавио вест да су из даље употребе повучена два лека за труднице. „Партусистен“ (Partusisten) и „гиниприл“ (Gynipral) је Европска агенција за лекове повукла их је из даље употребе јер су изазивали, код трудница и њихових беба, кардиоваскуларне проблеме.
- Пре употребе детаљно проучити упутство. О индикацијама, мерама опреза и нежељеним реакцијама на лек, посаветујте се са лекаром или фармацеутом. (*Ово је текст који се обавезно изговори после агресивних ТВ реклама за било који лек*).

од квалитета ове припреме зависи: а) да ли ће се њихове идеје безпоговорно и са *вером* прихватити, и б) да ли ће остварити зацртани циљ у коме је питање профита најважније. У том виртуелном кругу, значајну улогу у популаризацији постављених циљева имају медијски познате личности, пре свега из филмске (холивудске) индустрије и врхунског и професионалног спорта. Карактеристичан пример је Анђелина Џоли, препознатљиво лице „хуманитарног“ радника „хуманитарне“ организације УНХЦР.¹¹ (7).

Све ово говори да је наука све више у служби глобалне политике и да се она, заправо „научници“, томе не противи. УНХЦР, УНЕСКО, Монснто и многе друге „хуманитарне“ организације користе науку да би се (њихови) глобални циљеви остварили. Због тога забрињава и само постојање **Агенде 21** Уједињених нација. Значајан елемент у овој Агенди чини и мултинационална компанија **МОНСАНТО** која је већ позната по својој „хуманости“ и бризи да се обезбеди „јефтина храна“.¹² Тим својим „хуманизмом“, уз сарадњу са осталим „хуманитарним“ владиним и не валдиним организацијама, човечанство се гура у, њима погодан, феудални капитализам. То ће свакако довести до апсолутне деструкције човека и својеврсног „демократског геноцида“. Законом заштићене „научне истине“, уз све убрзанији рад на киборгизацији¹³, су потврда да оваква предвиђања нису у домену теорија завера јер већ постоје универзитети који се интензивно баве оваквим истраживањима.¹⁴ Овоме треба додати и, на први поглед, безазлену акцију око настанка и употребе такозваног виртуелног

¹¹ Анђелина Џоли је, превазилазећи сва очекивања, показала личним примером како се са *вером* прихватају нове „научне“ чињенице „нове науке терора“. Одстранила је обе дојке, иако за то није било потребе, јер је са *вером* прихватила мишљење „нове науке терора“ да је то потребно. А разлог за то је: а) *онај „научни“* – у њеној породици неке женске особе имале су здравствене проблеме са грудима па би то могло да се деси и њој, и б) *онај „профитерски“* – је да се поспешу рад клиника на којима се обављају овакве операције. Наравно, не заборавља се ни на интерес естетске хирургије. (Више о овоме : Ивона Живковић, “Хуманитарне” организације као извор профита. IvonaZivkovic.net).

¹² Корпорација глобалних размера МОНСАНТО, о којој је исписано на хиљаде страница текста којим говоре о њеном „хуманизму“, позната је по својој генетски модификованој храни и активностима да та храна буде присутна на свим просторима света. Ово се спроводи: а) најпре *милом* (активностима подмиђивања), а ако то не донесе добре резултате, б) онда *силом* (сменом влада појединих држава). Њихово мишљење о „здравственој исправности“ генетски модификоване хране, једно је од оних о којима није дозвољено расправљати. Њихови „научници“ и „њихова научна истина“ не могу да подлежу провери и преиспитивању.

¹³ Киборгизација је термин који подразумева спајање човека са машином. Али, у једном тренутку машине ће моћи да се саморепродукују и биће у стању да саме производе нове генерације компјутера и програма, и да ће тај процес постајати све бржи и бржи до тренутка када са њим нећемо моћи да држимо корак. Заостајаћемо за машинама.

¹⁴ На Универзитету за сингуларност у САД, а вероватно и другде, већ сада је могуће да се у лабораторијским условима „виде“ човекове мисли, а сами тим и да се врши контрола тих мисли. Наравно, чека се нова технологија да се то учини могућим и ван лабораторије. Овај Универзитет ради под покровитељством НАСА-е и ГУГЛ-а.

новца. Назив овог виртуелног новца *биткоин* сасвим јасно сугерише каква му је основа. А његова „популарност“ и све већа присутност у трговинским трансакција заснива се на *вери и поверењу људи* у његову вредност.¹⁵

И орвеловска наука европског света, не заостаје много. Последњих двадесетак година, добра су илустрација промишљеног настојања да се вратимо у *нови средњи век*. Примера ради, сетимо се прописа из 1995. године о кривим краставцима и кривим бананама. Ова апсурдност је исправљена 2008. Али, већ после две године (2010) доносе се нови прописи и уредбе: најпре о томе да се *мора* правити разлика између репе и шведске репе, а затим и да се сви прехранбени производи морају продавати на кило, чак и јаја. Бисери „промишљеног“ деловања су свакако и одлуке да се за воду не сме говорити да спречава дехидрацију, а за суве шљиве да помажу у раду црева. Јер се, на пример, не располаже довољним валидни научни доказима за такву тврдњу.

Година 2013. биће упамћена као стварна *Орвеловска година*. Наиме, те године је Европска комисија објавила „Закон“ о гајењу биља. Тим законом је забрањено гајење и продаја било којег поврћа ако семе није „тестирано“ и одобрено од њихове агенције „ЕУ Planet variety agency.“ Ово Орвелијанско увођење у ред настављено је и ове (2014.) године. Ове године (2014.) су се ЕУ истраживачи бавили феновима за косу и усисивачима (Забрана за јаче од 1600 вати), али и WC – има. О употреби воде у тоалетима и изгледу WC шоља написана је и студија на 60 страница. О изгледу деколтеа код конобарица да и не говоримо, јер „брига о њиховом здрављу“ је најважнија. У поређењу са тим прошао је скоро незапажено пропис о томе ко сме и у каквој боци да изнесе маслиново уље на кафански сто.

Заиста, орвелова наука и научници су чудо овога века и миленијума.¹⁶

¹⁵ Борис Припић, оснивач форума битцоин.рс. „објашњава да вредност биткоина почива на поверењу људи у ову валуту, на броју трансакција и њеној реткости, слично као што је случај са златом. Биткоин настаје процесом „рударења“.Најпростије речено, реч је о процесу којим се део снаге процесора позајмљује систему, који решавањем сложених математичких операција верификује трансакције у виртуелној валути.

Алгоритам за производњу је направљен тако да у сваком тренутку убацује у оптицај одређену количину биткоина која се дели на све који у том тренутку рударе. Што је више „рудара“ теже се долази до виртуелне валуте. *Због тога је постало неисплативо рударити без посебних процесора прилагођених за ту сврху.* Практично, струја коју потрошите док ваш компјутер „рудари“, биће скупља од произведене количине биткоина. Укупна количина биткоина која ће се наћи у оптицају ограничена је на 21 милион, а тренутно их је произведено 12 милиона“ (Према: Вечерње новости, 11.12.2013., стр.11)

¹⁶ Све информације о ЕУ уредбама, прописима и законским решењима могу да се нађу на интернет страницама администрације у Бриселу.

Наука физичког васпитања и спорта

У самом средишту физичке културе, односно физичког васпитања и спорта, налази се човек. То није велика новост и само њена карактеристика. Али, као што је то случај и са другим областима и наукама (медицина, психологија, итд.), заборавља се – ко је и шта је човек. Због тога је и физичка вежба, све израженије, роба коју треба лепо упаковати и продати. Јер, профит је оно што одређује успешност „једне активности (посла)“. И тако се долази до изразито апсурдне ситуације: физичка вежба¹⁷ више није благодатна храна бићу човековом, већ роба коју треба продати. А тада су, у складу са „новим временом“ и неолибералним таласом снаге једног цунамија, све (нечасне) радње дозвољене. Мисао водиља одзвања у „новом човеку“: *све ми је дозвољено*.¹⁸

А када је све дозвољено, прво се креће са – *променом свести*. Ова веома актуелна идеја, присутна у свим областима живота, експлоатише се и у нашој струци. Јер, ако некога убедите да је физичко вежбање неопходно за његово здравље, али и срећан и дуговечан младалачки живот, лакше ће се продати производ који се зове – физичка вежба. А свака продаја је тесно повезана са активностима представљања тог производа, односно рекламирањем. А то значи, у складу са новопрокламованом, и усвојеном, крилатицом: *све ми је дозвољено*, да ће се све учинити да се ова роба – физичка вежба – прода. У помоћ оваквим настојањима први прискаче „маркетинг из заседе“, а касније се прикључују и све остале активности које су неопходне у настојању да се – промени свест човека. Притом, нису важне године његовог живота.

Наука физичког васпитања и спорта у таквим хтењима се, наравно, обилато користи. Бројна научна истраживања која се пројектују по опробаним рецептима, који подразумевају унапред одређен циљ и одређене (њему одговарајуће) научне чињенице, обилато се финансирају и организују. Па су тако – *екстремна уобичајена оптерећења спортиста*¹⁹ сасвим *уобичајена* у тренажном процесу, а субмаксимални и максимални нивои оптерећења су (за спортисте, изгледа) „спасоносне“ фазе тренажног процеса. Бројна научна истраживања, својим *научним чињеницама*, говоре да само

¹⁷ Физичка вежба није само покрет одређен по форми и карактеру, већ је то истовремено и благодатна храна неопходна бићу човека. Више о овоме у: Ненад Живановић и др.: Теорија физичке културе, стр. 54)

¹⁸ Апостол Павле је, у жељи да поучи и подстакне, упутио (и) ове реши ослабљеним Коринћанима: „Све ми је слободно, али није све на корист; све ми је слободно, али нећу да што облада мноме“ (1, Кор. 5, 12).

¹⁹ Израз *екстремна уобичајена оптерећења* први је употребио Љубодраг Симоновићу својој књизи *Побуна Робота*. Запис, Београд, 1981., стр. 47.

оваквим радом може да се дође до резултата.²⁰ Тако је сада, тако ће бити у ближој и даљој будућности, али тако је било и у прошлости.²¹ Јер, у директој пропорцији су количина проливеденог зноја спортиста и остварених спортских резултата. Они који улажу новац у спорт то најбоље знају.

Физичка рекреација, или како се често назива спортска рекреација, је такође део брижне опсервације многих истраживача и маркетинг агенција. *Рекреативци* су циљна група који, пре свега, (треба да) су добри потрошачи. Јер све оно што врхунски и професионални спортисти²² облаче и користе у тренажном и такмичарском процесу, „рекреативци“ то (морају да) купују. И таквом стратегијом произвођачи спортске опреме, наравно, долазе до свог профита. А да би то постигли у времену високе технологије која омогућава лако долажење до информација, они се „бомбардују“ путем глобалне мреже резултатима научних истраживања који говоре о значају физичког вежбања за дуг младалачки живот. Наравно, ту су и предлози, богато илистровани фотографијама врхунских спортиста, како да то учине; и порука: вежбајте у фитнес центрима, под надзором (набилдованих) стручњака, пазите да се придржавате одговарајућих зона оптерећења, обуците адекватну (препоручену) спортску одећу, користите „такве и такве“ суплементе, и све то радите редовно. Укратко – вежбајте *редовно* и купујте *редовно*! То је добро и корисно, поручују са малих (и свих осталих) екрана млади и леви „рекреативци“. Они са осмехом говоре о свом рекреативном подухвату, а озбиљни и симпатични истраживачи се поносе њиховим успехом.

Али, да би успех на тржишту био што већи, односно да би профит био што већи, ту прискачу у помоћ друштвене науке. Разним истраживањима и

²⁰ Довољно је прелистати неки од референтних стручних часописа, из области медицине, спортских наука, или фармације, који објављују и радове који се односе на тренажни процес, па се уверити у значај уплива науке у креирању спортских резултата.

²¹ Карактеристична прича из не тако далеке прошлости везана је за две гимнастичарке тадашње Западне Немачке. Прва од њих, Ивона Хауг, рекла је (1984. године) да није вежбала због себе и да је све ове медаље и освојена прва места не интересују. Тада је имала седамнаест година и била вишеструка првакиња. Својом изјавом је подржала Херту Левенберг бившу западнонемачку гимнастичарку која је на зиду гимнастичке хале написала: „Спорт је смрт“. Наравно да је после тога била избачена из репрезентације. А њихов „радни“ дан је изгледао овако: „Сваког дана ове девојке, под строгим надзором савезног тренера који се не труди да завири у њихову душу, вежбају шест сати дневно, морају да функционишу као лутке: тренинг, школа, јело, тренинг, јело, тренинг. А уз све то, редовно контролисање телесне тежине, гладовање, напади прождрљивости, после чега следи прст у грло и – повраћање, па је тежина опет у реду.“ Херта је тада желела једино да живи као њене вршњациње – због безбрижног живота који није имала. (Према: Ненад Живановић, *Спорт – узлети и падови*. Вук Караџић, Параћин, 1992. Стр. 148.)

²² Класификација спорта која за критеријум узима *циљ* бављења спортом говори о: ШКОЛСКОМ, РЕГИСТРОВАНОМ И РЕКРЕАТИВНОМ спорту. А РЕГИСТРОВАНИ спорт дели на: *аматерски, врхунски, професионални и спектакуларни спорт*. (Према: Ненад Живановић и др. Теорија физичке културе, стр. 233)

истраживачким техникама долази се до научних резултата, унапред пројектованих. Те информације се путем штампаних и електронских медија, али и путем глобалне информативне мреже, публикују и тиме се држи пажња индивидуама, атоминизираним јединкама, које виде свој „спас“ у вечној младости.²³ Због тога су им потребни додатни стимуланси које добијају у виду савремених култова. А за њих су се постарале друштвене науке у складу са неолибералном идеологијом капитализма.

Три новоизграђена култа су изникла из савременог професионалног и врхунског спорта: *култ тела*, *култ спортског резултата* и *култ профита*. Сваки од ових култова појединачно, али и сви заједно, чине искривљену слику не само правих вредности спорта, већ и самог смисла живота.

Култ тела је постепено грађен, у дужем временском периоду. Почело је са истраживањима шведског научника Олафа Астранда средином 20. века, која су се односила на развој аеробних способности спортиста, али и рекреативаца.²⁴ Овај тренд су наставили Кенет Купер, својим програмима за физичко вежбање, популарно названих *аеробик*, и Џејн Фонда, америчка филмска глумица. Она је сјајним маркетингом покренула даме и понудила им је ткз. *аеробик за жене*. После ње су били у моди џогинг и бициклизам, а данас еуфорична окупације фитнес центара наставља са изграђивањем овога култа.

Није (више) битно у ком животном добу се налази човек. Важно је да изгледа младо и са одговарајућим тонусом мишића. Ако то не може да се постигне физичким вежбањем, ту прискачу у помоћ саветници и нуде: средства за опоравак, затим стимулативна средства, витамине и аспирине, итд. Следећи кораци у остварењу *младачког сна*, и тела које уз младост пристаје су резервисани за медицинске стручњаке: пластичне хирурге, физиологе, итд.

А спортисти својим телима (када је потребно свлаче и дресове) показују каноне и калупе према којима треба да се (обуку) обликују своје

²³ Шездесетих година 20. века била је популарна песма чији су стихови говорили: „Узми све што ти живот пружа, данас си цвет сутра увела ружа“. Само тридесетак година касније водећа парола младих људи је била: „Живи брзо, једи брзо, умри брзо“. Отуда и ових година поплава филмова на сличне теме.

²⁴ Олаф Астранд је својим истраживањима на бицикл ергометру, и уређеним матрицама које су упућивале на програме физичког вежбања, учинио велики помак у даљем развоју науке физичког васпитања и спорта. Али већ после двадесетак година он се јавно одрекао својих истраживања и препорука прозашлих из добијених научних чињеница. Препоручивао је само свакодневну физичку активност у трајању од 30 минута (у различитим интервалним комбинацијама). Први потписник ових редова је био један од присутних слушалаца на предавању О.Астранда на Универзитету у Оребру, у Шведској, 1986. године, када се одрекао својих истраживања.

тело. Зато се врши «окупација» фитнес клубова, који прате тренд и жељу индивидуа свих узраста за изградњом законизираних тела.

И отуда прва ускличница *Новога доба*: **све за тело, тело ни за шта!**

Култ спортског резултата је, наравно, грађен на агонистичкој основи спорта. Али тај агон и жеља за победом, осликан у Хомеровој античкој поруци: *Увек да најбољи будеш*,²⁵ који је изградио ткз. *старе атрибуте спорта* (здравље, васпитање, социјализација) одавно је замењен *новим атрибутима* (резултат и профит). *Ново доба* захтева *новог човека* и нови смисао агона.

Једна од најмоћнијих светских спортских асоцијација је Међународни олимпијски комитет (МОК). Он се труди да баштини стари дух античких олимпијских игара који је, на жалост, прилагођен *Новом добу*. Отуда, врло често, велики публицитет се даје социолошким истраживањима која говоре и подсећају на, пре свега, спортисте учеснике олимпијских игара, и њихову жељу да стану на олимпијско постоље.²⁶ Та њихова жеља је толико јака да су спремни све да жртвују. Сан о *олимпијском постољу* је толико „јак“ да је и она порука Пенсилванијског бискупа Етелберт Талбота, коју је 1908. године упутио учесницима ОИ у Лондону – *Није важно победити, важно је учествовати*, измењена средином 80-тих година 20. века. Она је сада прилагођена неоглобалистичком *Новом добу* и гласи – *није важно учествовати, важно је победити*.

И остале међународне спортске асоцијације не заостају за МОК-ом. Од фудбала, па преко, голфа, бокса до, на пример, одбојке на песку, резултат је толико важан да се њему све подређује. У таквим настојањима да се дође до победе мисао водиља је, код спортиста и оних поред њих, да – *циљ оправдава средство*. А тада спортиста постаје индивидуа која стоји (другоме) на путу до жељене победе. Тада су могућа свакаква варварства и непочинства, свакаква гажења човека у спортисти. Нагледали смо се спортиста канибала који су уједали и гризли своје противнике, а о спортистима силецијама који намерно повређују спортске противнике не треба трошити речи. То су слике које постају саставни део спортских такмичења. Навијачи не само да не заостају у вандализму за спортистима, већ јавно подстичу на насиље. У име

²⁵ „Увек да најбољи будеш и одличан између других, / да не срамотич лозу отаца својих ...“.
Хомер, Илијада, VII 208 - 210

²⁶ Подсећамо на честу експлоатацију мишљења анкетираних спортиста, учесника ОИ, који су изјављивали да би све учинили (мисли се и на допинг), само да се попну на олимпијско постоље. Чак и да знају да после тога имају још само неколико година живота. Овакви написи у штампи су, између осталог, и класичан пример *маркетинга из заседе*.

„виших“ циљева противнички навијачи се и убијају.²⁷ И због тих „виших“ циљева сада важи гесло – *победи или умри*.

Друга усклицица *Новога доба* гласи: ***све за резултат, резултат ни за шта!***

Култ профита обухвата култ тела и култ спортског резултата, и уздиже се високо изнад њих. У складу са већ опште прихваћеним мотом *Новог доба* да је профит изнад свега и изнад свакога, овај култ постаје водиља у свакој активности. Без обзира да ли се ради о врхунском и професионалном спорту, или рекреативном, правило је исто – циљани профит је на првом месту. Наравно, највећи део оствареног профита је намењен, у складу са правилима неолибералног капитализма, одабраној мањини. А та мањина, такође у складу са правилима, притом не мора много да ради и да се труди.

Приходи водећих клубова, на пример из фудбала, који представљају затворену групу, мере се стотинама милиона долара. Њихови савези се приближавају и износима који се мере милијардама долара. Због тих прихода такви спортски клубоваи, а нарочито њихови међународни спортски савези имају толику моћ; не само економску, већ и политичку. Њихови представници и председници захтевају, без икаквог околишања, од премијера и председника појединих суверених држава, да ураде оно што они наложе.²⁸

Водећи спортисти, као део програмиране активности ради стицања све већег профита, се награђују (и) са стотинама хиљада евра на недељном нивоу. О томе се пише у дневним и недељним новинама, говори у електронским медијима, а глобалне (информативне) мреже само о томе брује. У њиховој промоцији учествују маркетинг агенције, истраживачки институти, итд. Стицање профита је сувише озбиљан посао да би се препустио стихији и аматерима.

Пажљиво одабрани спортисти, који су уздигнути на ниво неопаганских богова, постају идоли маси индивидуа која се зове – потрошач. Али, пошто је њихова употребна вредност релативно кратка, паралелно са

²⁷ Последњи сулуди чин се десио у Инстабулу када је навијач КК Црвена Звезда из Београда (Србија) убијен уз асистенцију многих који то нису смели да ураде. Навијач Турског КК Галатасарај одлучио је убиством младог човека да помогне своме клубу, или некоме другом. (<http://sport.blic.rs/Kosarka/Evropska-kosarka/263354/Bezumlju-nema-kraja-Turci-slave-ubistva-uz-pretnje-navijacima-Partizana-i-Olimpijakosa>).

²⁸ Председник Европске фудбаске федерације (УЕФА), приликом посете Србији, премијеру српске Владе наложио шта Влада, односно држава Србија, мора да уради по разним питањима. И то све поткрепио претњом – репрезентација и фудбалски клубови ће бити одстрањени из европских такмичења.

њиховим уздизањем, врши се пажљива селекција нових спортски идола. Они су у другом плану, спремни да замене постојеће. Јер, програмирано стицање профита несме, ни у једном тренутку, да се прекине.

Због тога трећа, и најважнија, ускличница *Новог доба* гласи: **све за профит, профит ни за шта!**

И тако, враћамо се на почетак овог дела нашег рада – *промену свести*. Она је основна полуга *Новог доба* којом се покрећу све предрадње и основне радње како би се остварио основни циљ – што већи профит. И наравно, тиме реализовати глобалну стратегију – економска, и самим тим, политичка моћ. Спортски идоли, у чијем пројектовању и развоју велики значај имају и научници физичког васпитања и спорт (спортске науке), у темељу су неопаганских спортских култова.

ЗАКЉУЧАК

Промена свести, као кључна полуга *Новог доба*, примењује се у свим сегментима друштвеног живота. Наука, као и наука физичког васпитања и спорта, није поштеђена овога. Отуда толико научних чињеница и научних тврдњи из тога изведених, које су у супротности са здравом логиком. Али, *ново време* ослоњено на све присутнију мисао водиљу која тврди *све ми је дозвољено*, не интересује (чак ни) здрава логика. Интерес за што већим профитом је нова неопаганска светиња и једини циљ *новог човека*. А тај *нови човек* је атомизирана индивидуа са којом је веома лако манипулисати.

Због новоизграђених индивидуа и промовисаног индивидуализма, више се не примећује да је све око нас затровано. Затрована је храна, не само она коју једемо, већ је затрована и духовна храна. Затровали смо и тело и душу. А то је могуће јер је промењена свест индивидуе. И та индивидуа види само високо уздигнуте (спортске) култове, којима се клања и у њима види смисао свог живота. Затровали смо технологијом свест нашу, и мислимо да више ни најобичније ходање не можемо да обавимо без интернет инормација о томе колико смо корака учинили, колико калорија потрошили, колико је пута наше срце учинило откуцаја у минути, итд.

Све то говори да смо се опасном *променом свести* добровољно придружили изграђивању метабаза у свим областима друштвеног живота, па и науци физичког васпитања и спорта. Отуда је могуће да физичка вежба више није благодатна храна бићу човековом, већ обична роба коју треба продати. И због тога смо заборавили на природне облике телесног кретања-вежбања, заборавили на могућност самоиницијативног организовања физичког вежбања, пријатност вежбања у друштву пријатеља и далеко од

савремене технологије. Једном речју, заборавили смо да смо личност, једна, јединствена и непоновљива.

Теоантропоцентризам, једна од Теорија развоја физичке културе, односно физичког васпитања и спорта,²⁹ говори о човеку, личности – једној, јединственој и непоновљивој. Говори о личности која је у средишту струке, а не говори о индивидуи, атомизираној личности. То је суштинска разлика у поимању циља, не само физичког васпитања, већ и спорта. Мада у овом *Новом добу* то звучи анахроно, то је прилика да се у нашој струци вратимо човеку и његовој потреби за физичком вежбом, тој благодатној храни неопходној не само његовом телу. Јер, физичка вежба није само кретња одређено по форми и карактеру, одређеног обима и интензитета, већ истовремено и доживљавање тог и таквог кретања-физичког вежбања. На ту неопходну храну сви имају право, а не само они који могу да плате часове вежбања у фитнес центрима или спортским клубовима.

Зато су потребни педагози и научници који у себи имају љубав – која се не горди, не завиди, не чини што не ваља, не радује се неправди...³⁰ Љубав која ће бити водиља у сваком послу и која ће указивати на *Изворник*, извор светлости и свега видљивог и невидљивог. *Изворник* који ће обасјавати науку и нашу струку, и њену теорију и праксу. *Изворник* који ће нас подсећати да је човек, у средишту наше струке, личност – једна, јединствена и непоновљива, а не атоминизирана индивидуа. И да је физичка вежба благодатна храна нашем бићу.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. О., В. "Bezumlju nema kraja: Turci slave ubistva uz pretnje navijačima Partizana i Olimpijaka." *Blic sport*. Novembar 25, 2014. (<http://sport.blic.rs/Kosarka/Evropska-kosarka/263354/Bezumlju-nema-kraja-Turci-slave-ubistva-uz-pretnje-navijacima-Partizana-i-Olimpijaka>) (accessed Novembar 28, 2014).
2. SIMONVIĆ, Ljubodrag-Duci. *Pobuna robota*. Beograd: Zapis, 1981.
3. ŽIVANOVIĆ, Nenad. *Sport: uzleti i padovi*. Paraćin: Vuk Karadžić, 1992.
4. *Вечерње новости*. Београд, 12 11, 2013.
5. *ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ПРОСВЕТА, Мала. књ. 2, IV издање.* . Београд: Просвета, 1986.

²⁹ Теорије развоја физичке културе, односно физичког васпитања и спорта су: биоцентризам, етноцентризам, егоцентризам, антропоцентризам и теоантропоцентризам. Више о овоме у: Ненад, Живановић и др., Теорија физичке културе. Паоптикум, Ниш, 2010. стр. 24.

³⁰ Апостол Павле је у својој Првој посланици Коринћанима, ослабљеним као и ми сада, изговорио најлепше речи о љубави (1. Кор. 13, 1-8).

6. Живановић, Ненад, Небојша Ранђеловић, Верољуб Станковић, and Петар Павловић. *Теорија физичке културе*. Ниш: Паноптикум, 2010.
7. Живковић, Ивона. "“Хуманитарне” организације као извор профита." *vaseljenska.com*. 11 10, 2013. <http://www.vaseljenska.com/misljenja/humanitarne-organizacije-ka-izvor-profita/> (accessed 12 15, 2014).
8. "ХОКИНГ: Бог не постоји, наука нуди убедљивије објашњење постојања Универзума него Црква." *Gloria Mundi*. 9 27, 2014. <http://fakti.org/ti/gloria-mundi/hoking-bog-ne-postoji-nauka-nudi-ubedljivije-objasnjenje-postojanja-univerzuma-nego-crkva> (accessed 12 11, 2014).

ANATOLY IN THE FOUNDATION OF (OUR) SCIENCE

SUMMARY

By issuing the Edict of Constantine the Great and by constructing of Constantinople, together with the division of the Roman Empire by Theodosius, which took place in the fourth century AD, the entire world was glowing by the Anatoly, and its light that illuminates our civilization. This light replaces darkness, love replaces hatred, goodness replaces malice. Anatoly, as the poet would say, helps the soul to "string with longing for eternity" (I.Negrišorac). And all his deeds are to be focused in this direction.

Time given to us to live in, and the time which is to come, indicates that the Anatoly is (even) now required. Because science, which grows into the Science of terror in all its aspects, has cultivated a philosophy that says our scientific facts, although not verifiable, must be in good faith accepted. And these "our scientific facts" show that : nuclear experiments are not dangerous to people who live in these areas, that vaccines are mandatory for protecting human health, that GMO food is of high quality and that it is not harmful to human health, etc. .. If you doubt them, or try to check their accuracy, it is almost certain that those who doubt them will end up in prison or in a mental institution .

Our line of profession is similar. Physical exercise is not a favored food for our being but is considered like merchandise to be sold. Therefore everyone, especially recreationists, must know all about free radicals, load levels, diet; they must train in certain fitness centers, they must have their own personal trainers, use only the appropriate sports equipment; scientific research and studies, which also must be believed, talk about the development of everything, but they do not primarily focus on man. Man is for them a consumer who should be taken money from.

That is precisely why we need the Anatoly to remind us of who we are and who we belong to.

Key words: Physical culture, physical education, sport, physical (sports) recreation, science

ИСТОЧНИК В ОСНОВЕ (НАШЕЙ) НАУКИ

РЕЗЮМЕ

Указом Константина Великого и воздвижением Константинополя, с разложением Римской империи, которое осуществил Феодосий, и все это произошло в четвертом веке после Рождества Христова, всей вселенной показан Источник, и его свет, который освещает нашу цивилизацию. Этот свет заменяет тьму любовью, ненависть - добром. Источник, как говорят поэты, помогает душе "затрептать тоской по вечности" (И.Негришорац). И чтобы все свои произведения сосредоточить в этом направлении.

Время дается нам, чтобы его прожить, и то что еще впереди, показывает, что мы в Источнике теперь нуждаемся. Ибо наука, которая растет в доктрине террора, во всех ее аспектах, породила философию, которая говорит, что наши научные факты, хотя и не поддаются проверке, должны быть приняты на веру. И эти "наши научные факты", показывают, что: Ядерные испытания не представляют опасности для людей, которые живут в этих районах, что вакцины требуются для сохранения здоровья человека, что ГМО-качественные продукты питания, и не вредят здоровью человека, и так далее. Если вы сомневаетесь в том, или пытаетесь проверить их точность, вы вероятнее всего, в конечном итоге, попадете в тюрьму или психиатрическое учреждение.

В нашей профессии, то же самое. Физические упражнения не являются здоровой пищей нашему бытию, а товаром для продажи. Поэтому каждый человек, особенно любители активного отдыха должны знать все о свободных радикалах, уровне напряжения, диетах; должны тренироваться в определенных фитнес-центрах, должны иметь своих собственных личных тренеров, использовать только определенную спортивную одежду; научные исследования, которым также должны верить, говорить о развитии всего, единственное, что они не видят человека перед собой. Человек для них потребитель, у кого нужно взять деньги.

Вот почему нам нужен Источник, чтобы напомнить нам о том, кто мы и кому принадлежим.

Ключевые слова: Физическая культура, Физическое воспитание, Спорт, Физическая (Спортивная) рекреация, Наука
